

ABAU 2022

CONVOCATORIA EXTRAORDINARIA

CRITERIOS DE AVALIACIÓN

XEOGRAFÍA

(Cód. 35)

PREGUNTA 1. Defina 10 dos 15 termos propostos, indicando exemplos de España ou Galicia. (5 puntos, 0,5 puntos por definición)

1. Agricultura ecolóxica: sistema para cultivar unha explotación agrícola, baseada na utilización óptima dos recursos naturais e sen empregar produtos químicos de síntese ou organismos xeneticamente modificados (OXM's) – nin de abono nin para combater as pragas-, logrando deste xeito obter alimentos ecolóxicos á vez que se conserva a fertilidade da terra e se respecta o medio ambiente.

2. Aridez: termo que indica sequidade, falta de humidade. O índice de aridez establece a relación entre as chuvias e o poder desecante da evaporación, representada polas temperaturas.

3. Cordilleiras de pregamento: son grandes elevacións montañosas que xurdiron na oroxénese da era terciaria polo pregamento de materiais sedimentarios calcarios, depositados polo mar na era secundaria.

4. Crecemento vexetativo: é a diferenza entre o número de nacementos e o número de defuncións dunha poboación nun determinado período de tempo. Calcúlase restando á taxa de natalidade a taxa de mortalidade. A taxa de crecemento vexetativo considérase alta se supera o 4%, moderada se se atopa entre o 1% e o 2%, e baixa se é inferior ao 1%.

5. Denominación de orixe: Certificación de calidade que se outorga a produtos dun determinado territorio do que toman o seu nome, que asegura certas características comúns que todos deben cumprir. Resulta cada vez máis frecuente en produtos agrarios (viños, aceites, carnes, legumes, queixos, doces, etc.). Un consello regulador autoriza a exhibir o distintivo aos produtores da zona que cumpren os parámetros esixidos.

6. Estiaxe: período durante o cal os ríos ou outras correntes de auga alcanzan o seu caudal máis baixo. A este nivel dáselle o nivel 0 e, a partir del, mídese a altura das augas. En España, os estiaxes son especialmente acusados nos ríos mediterráneos da metade meridional da Península.

7. Fondos estruturais: Son instrumentos da Unión Europea que teñen por obxecto reducir as diverxencias de desenvolvemento entre as rexións, e busca reforzar a cohesión económica e social. O Fondo Europeo de Desenvolvemento Rexional (FEDER) –destinado ás rexións menos favorecidas- e o Fondo Social Europeo (FSE) –destinado á formación, para fomentar as oportunidades de emprego, son os principais.

8. Maquis ou maquia: É un ecosistema de matogueira mediterránea, formación de especies perennifolias, principalmente arbustivas, que adoita refuxiarse sobre solos silíceos. Os madroños, as xaras, os brezos, lentiscos, romeus e outras especies son características desta formación, de maior porte xeralmente que as garrigas.

9. Inversión térmica: incremento da temperatura do aire ao aumentar a altura, cando debora de diminuír segundo o gradiente adiabático normal. O aire máis cálido atópase sobre o máis frío. A nivel do solo, é resultado da irradiación nocturna con aire en calma e ceo despexado nunha situación anticiclónica invernal ou nun val.

10. Comunidade autónoma: Entidade territorial que está dotada de goberno autónomo, con capacidades executivas, lexislativas e xudiciais establecidas nun Estatuto de Autonomía. A estrutura de España na Constitución de 1978 fixa a existencia de 17 CCAA, ás que se engadiron máis tarde 2 cidades autónomas (Ceuta e Melilla).

11. Tectónica de placas: Teoría que explicou a deriva continental e outros fenómenos. A superficie exterior da Terra consiste en aproximadamente dez bloques ou placas ríxidas. Estas transportan os continentes e os solos oceánicos, están en constante movemento e son a causa de moita actividade xeolóxica (formación de montañas, volcáns e terremotos). As placas sofren tres tipos básicos de movementos: sepáranse, converxen e deslízanse.

12. Avesedo: É unha zona que, pola súa orientación, está sempre en sombra. Nas montañas é a vertente do val exposta á sombra e oposta á solaina. As súas temperaturas máis baixas adoitan traducirse en diferenzas de vexetación, sendo os bosques máis amplos. En España é a orientada ao norte.

13. Vexetación clímax: vexetación que se estableceu por si mesma nun determinado lugar, en determinadas condicións climáticas, en ausencia de accións antrópicas por un longo tempo, é dicir, é o estado de equilibrio ou cuasi equilibrio asintótico dun ecosistema local.

14. Xentrificación: Proceso de transformación urbana no que a poboación orixinal dun sector ou barrio deteriorado e con pauperismo é progresivamente desprazada por outra dun maior nivel adquisitivo á vez que se renova. O termo é un neoloxismo que procede do inglés "gentrification".

15. Silvicultura: Actividade que trata do cultivo de montes e bosques. A práctica máis habitual da silvicultura é o aproveitamento forestal de espazos destinados á produción de madeira, leña ou resinas, pero que tamén poden ter un efecto positivo na protección de cuncas hidrográficas, a conservación de hábitats naturais –susceptibles de integrarse en parques naturais protexidos- e o desenvolvemento de espazos recreativos.

PREGUNTA 2. Desenvolva un dos dous temas seguintes

2.1. Factores xeográficos e termodinámicos que inflúen no clima de España". a) Factores xeográficos: latitude, situación, influencia do mar, relevo. b) Factores termodinámicos: en altura (Jet Stream) e en superficie (centros de acción, masas de aire, fronteiras). (5 puntos)

A) Factores xeográficos:

- A latitude de España, situada na zona temperada do hemisferio norte, determina a existencia de dúas estacións ben marcadas (verán e inverno), separadas por dúas de transición (primavera e outono). En Canarias, pola súa localización no extremo sur da zona temperada, en contacto co dominio intertropical, os contrastes entre estacións son menos marcados.

- A situación da Península, entre dúas masas de auga de características térmicas distintas (o océano Atlántico e o mar Mediterráneo) e entre dous continentes (Europa e África) convértea nunha encrucillada de masas de aire de características distintas. Canarias recibe tamén influencias atmosféricas variadas debido á súa insularidade e á súa proximidade ás costas africanas.

- A influencia do mar é escasa na Península, froito da súa grande anchura, das súas costas pouco recortadas e da existencia de relevos montañosos paralelos á costa. Este feito establece claras diferenzas entre unha estreita periferia, aberta ó mar, e un ancho núcleo de terras interiores con tendencia climática continental. Pola súa parte, a influencia do mar é decisiva nos dous arquipélagos.

- O relevo inflúe no clima a causa da disposición, da altura e da orientación. Os sistemas montañosos paralelos á costa frean a influencia do mar, que só penetra con claridade polo val do Guadalquivir. A posición (oeste-leste) da maioría dos relevos montañosos favorece a entrada de masas de aire marítimo do oeste. O carácter macizo da Península fai que diminúa a súa actividade ao penetrar no interior e que as súas temperaturas se extremen.

As concas pechadas por montañas, como as depresións do Douro e do Ebro, teñen precipitacións escasas (as masas de aire descargan a súa humidade nos sistemas montañosos que as bordean) e néboas frecuentes causadas polo estancamento do aire.

- A altura fai diminuír as temperaturas (aproximadamente 6º por cada 1000 metros de ascenso) e determina precipitacións orográficas nas ladeiras de barlovento, precipitacións “ocultas” (xeadas e orballo) e precipitacións “horizontais” (producidas polas nubes).

- A orientación crea contrastes climáticos entre os solleiros e aveseados. E diferenzas pluviométricas entre as abas de barlovento e sotavento.

B) Factores termodinámicos:

- A circulación en altura: a corrente en chorro. Circula en dirección oeste-leste entre os nove e os once quilómetros de altitude. O chorro separa as baixas presións que hai sobre o polo en altura, que quedan á esquerda da súa traxectoria, das altas presións tropicais, situadas á súa dereita. A súa velocidade e os seus desprazamentos estacionais inflúen no tempo en superficie.

A velocidade da corrente é variable. Cando circula rápido, presenta suaves ondulacións e ten un trazado case zonal, con suaves ondulacións, que corresponden en superficie coa fronte polar e as súas borrascas. Pero cando a súa velocidade diminúe, describe profundas ondulacións: cristas ou dorsais que orixinan altas presións e vales ou valgadas que orixinan baixas presións. Ambas reflíctense en superficie e dan lugar a anticiclóns e borrascas dinámicos. As ondulacións, que poden chegar a desprenderse do chorro principal, permítenlle ó aire polar penetrar moi ó sur, e ó aire tropical desprazarse cara ó norte, o que lle dá gran variabilidade ó tempo da zona temperada.

Os desprazamentos estacionais do chorro en latitude determinan que afecte a España principalmente en inverno, mentres que en verán se traslada cara a latitudes máis setentrionais e, polo xeral, só incide na franxa cantábrica peninsular.

- A circulación en superficie: centros de acción, masas de aire e fronte. A circulación atmosférica está dirixida polos centros de acción, polas masas de aire e polas fronte:

- Os centros de acción son áreas de altas e baixas presións. A presión atmosférica é o peso do aire sobre unha unidade de superficie. Mídese en milibares (mb) mediante o barómetro e represéntase nos mapas do tempo mediante as isóbaras ou liñas que unen puntos con igual presión. Nestes mapas, as isóbaras van de 4 en 4 mb. A presión normal é de 1013,5 mb, aínda que nos mapas do tempo adoite considerarse un valor de 1016 mb. Unha alta presión ou anticiclón é unha zona de altas presións rodeada por outras de presión máis baixa. Os ventos circulan ó seu arredor no sentido das agullas do reloxo. Produce tempo estable. Unha baixa presión, depresión, borrasca ou ciclón é unha zona de baixas presións rodeada doutras de presión máis baixa. Os ventos circulan ó seu arredor no sentido das agullas do reloxo. Produce tempo estable. Unha baixa presión, depresión, borrasca ou ciclón é unha zona de baixas presións rodeada doutras de presión máis alta. Os ventos circulan ó seu redor en sentido contrario ó das agullas do reloxo. Produce tempo inestable, frecuentemente chuvioso.

Pola súa orixe, os centros de acción poden ser térmicos ou dinámicos: Un anticiclón térmico fórmase cando unha masa de aire arrefría: o aire frío pesa máis, descende e exerce unha alta presión. Unha baixa térmica fórmase cando o aire se quenta: o aire quente pesa menos, elévase e exerce unha baixa presión.

Os centros de acción dinámicos fórmase en determinadas zonas nas que en altura a corrente en chorro forma cristas (áreas anticiclónicas) ou valgadas (áreas depresionarias), que se reflicten en superficie.

Os centros de acción que dirixen a circulación sobre a Península son os seguintes:

Centros de acción anticiclónicos: o anticiclón das Azores, que no verán se despraza cara ó norte e no inverno cara ó sur; os anticiclóns polares atlánticos; o anticiclón escandinavo; e os anticiclóns térmicos do continente europeo e do interior da Península, formados polo arrefriamento do chan en inverno.

Centros de acción depresionarios: a depresión de Islandia; a depresión do golfo de Xénova, formada cando posicións de aire frío continental europeo chegan ó Mediterráneo, máis cálido e húmido; e as depresións térmicas do norte de África e do interior peninsular formadas polo quentamento do chan en verán.

- As masas de aire son porcións de aire cunhas características determinadas de temperatura, humidade e presión. Estas características adquírenas nas súas rexións de orixe, tamén chamadas rexións mananciais. Debido á latitude de España, as rexións mananciais das que proceden as masas de aire que lle afectan son a zona ártica (A), a zona polar (P) e a zona tropical (T). As dúas primeiras dan lugar a masas de aire frías e a terceira orixina masas de aire cálidas. Nos tres casos, e dependendo da superficie da rexión de orixe, poden ser masas de aire marítimas húmidas (m) ou masas de aire continentais secas (c).

Estas características orixinais pódense modificar se as masas de aire percorren grandes distancias. Unha masa de aire fría que descende en latitude, requéntase pola base e inestabilízase; pola contra, unha masa de aire cálida que ascende en latitude arrefríase pola base e estabilízase. Unha masa de aire orixinariamente seca que realiza un percorrido mariño, humedécese e inestabilízase; unha masa de aire orixinariamente húmida que realiza un percorrido continental, desécase e estabilízase.

- As fronteas son superficies que separan dúas masas de aire de características distintas. Polo tanto, a ambos os lados dunha fronte prodúcese un cambio brusco das propiedades do aire. A fonte máis importante para España é a fronte polar, que separa as masas de aire tropical e polar. As súas ondulacións constitúen as borrascas de dúas fronteas, cálida e fría, separadas por un sector cálido. Como a fronte fría avanza máis rapidamente, o sector cálido estréitase ata desaparecer (oclusión). Con iso remata a enerxía da borrasca.

2.2.Transformacións recentes na estrutura agropecuaria española. a) As explotacións agrarias. b) Técnicas e sistemas agrarios. c) Política Agraria Común. (5 puntos).

O espazo rural é o territorio non urbanizado da superficie terrestre. Tradicionalmente foi un espazo agrario onde se desenvolvían as actividades agrícolas, gandeiras e forestais. Non obstante, desde a década de 1970, introducíronse outras actividades (residenciais, industriais, de servizos, recreativas e paisaxístico-conservacionistas) e o espazo rural volveuse máis heteroxéneo e complexo.

a) As explotacións agrarias

Unha explotación agraria é unha unidade económica que agrupa todas as parcelas traballadas por un mesmo agricultor ou gandeiro, xunto ás instalacións complementarias. En España contabilízanse hoxe un millón de explotacións agrarias, cifra moi inferior a décadas anteriores debido ao abandono de terras polos que se xubiláron, emigráron ou cambiáron de actividade e tamén como resultado dun proceso

de concentración de parte desas terras.

Esa concentración permitiu a elevación do tamaño medio das explotacións aínda que existen fortes contrastes. O resultado é unha dualidade cada vez maior entre unhas explotacións familiares moi pequenas e pouco rendibles, en progresivo abandono ou traballadas só a tempo parcial cunha baixa produtividade e unhas empresas agrarias, de particulares, sociedades ou cooperativas, que teñen maior dimensión, estanse modernizando e son rendibles.

Tamén existen importantes diferenzas rexionais en canto ao tamaño medio das explotacións agrarias: as rexións dominadas por cultivos de secaño ou devesas presentan explotacións de maior tamaño medio e as rexións húmidas e de especialización gandeira, xunto aos regadíos do litoral mediterráneo, contan con explotacións máis pequenas.

No referente ao réxime de tenza pode distinguirse entre tenza directa, arrendamento e parzaría. Na actualidade, un 70% das terras cultivadas mantéñense en tenza directa e tende a desaparecer o sistema de parzaría.

Un medio para conseguir explotacións agrarias rendibles de dimensión suficiente foi a creación de cooperativas (arredor de 4.000 e 45% da produción). Predominan as dedicadas a transformar os produtos e comercializalos.

b) *Técnicas e sistemas agrarios*

As técnicas e os sistemas agrarios experimentaron cambios desde a década de 1960. As transformacións técnicas consistiron na incorporación de avances como a mecanización de tarefas, a selección xenética das sementes e razas gandeiras, ou o uso de fertilizantes químicos e produtos fitosanitarios.

As transformacións nos sistemas agrarios supuxeron unha crecente intensificación da produción e un paralelo aumento do rendementos. A agricultura española actual coñeceu un intenso proceso de modernización, o que permitiu elevar a súa eficiencia. As transformacións máis importantes son:

- Unha crecente especialización do territorio nos cultivos para os que teñen mellores condicións competitivas, abandonando o resto.
- Maior investimento de capital para incorporar maquinaria (tractores, colleitadoras, motores para rega, etc.), produtos químicos (fertilizantes, herbicidas, praguicidas, etc.) ou sementes seleccionadas e transxénicas. Este tipo de investimentos reduce a necesidade de traballadores e aumenta os rendementos, aínda que tamén pode ter consecuencias negativas (contaminación riscos para a saúde).
- Forte incremento da superficie en regadío, que permite aumentar a produción pero tamén provoca a sobreexplotación de certos acuíferos e crecentes conflitos pola auga.

- Incorporación de novas técnicas de cultivo, como o enareado ou cultivo baixo plástico. No enareado alternanse capas de area e esterco, permitindo cultivar terras moi pouco fértiles; sobre todo, no sueste peninsular. O cultivo baixo plástico asóciase ao uso de técnicas avanzadas como o cultivo hidropónico, sen solo, a rega por goteo, ou a creación de microclimas controlados a distancia con medios informáticos.

c) Política Agraria Común (PAC)

As áreas rurais españolas cunha importante presenza de actividades agrarias enfróntanse desde hai décadas a importantes problemas: escasa competitividade dunha parte dos produtos (que só poden ser rendibles mediante subvencións), progresivo despoboamento e envellecemento das áreas rurais, redución dos empregos agrarios, ingresos medios inferiores e crecentes impactos ambientais.

Ante esta situación todos os países desenvolvidos manteñen unha política agraria que trata de asegurar a viabilidade do sector, e así manter a presenza no campo dun certo número de agricultores e gandeiros; procurando, deste xeito, elevar as súas rendas tanto por razóns económicas coma sociais e ambientais.

Desde a entrada na Unión Europea, a maioría das accións dirixidas á promoción do sector agrario español proveñen da Política Agraria Común (PAC). Aínda que a PAC coñeceu importantes cambios ao longo do tempo, a súa influencia sobre o sector agrario español concreouse nunha serie de accións:

- Establecemento de prezos de garantía para determinados produtos agrícolas e gandeiros con subvencións.
- Esixencia de redución de superficie, ou cotas máximas de produción, para algúns cultivos ou especies gandeiras que xeran excedentes non consumidos.
- Apoio á reforestación de terras agrícolas e á agricultura e gandería ecolóxicas.
- Axudas para a modernización das explotacións
- Apoio á diversificación económica do mundo rural (turismo rural, artesanía e industria, etc.).
- Axudas especiais para áreas de montaña e zonas desfavorecidas.

Pese a ser a clave que permite manter hoxe activas boa parte das explotacións agrarias, a PAC enfróntase a certas críticas debido a que absorbe parte importante do orzamento total comunitario, o que non corresponde ao peso relativo do sector e a que supón un proteccionismo do seu mercado interior.

PREGUNTA 3. Análise de documento gráfico:

Atendendo ás figura 1 e 2:

a) Enumere as catro provincias coa porcentaxe de interior bruto industrial superior ao 25 %. (1 punto)

Guipúscoa, Álava, Navarra e Burgos

b) Identifique os tipos de documento representados nas figuras 1 e 2 e describa os elementos que compoñen a figura. (1 punto)

A figura 1 é un mapa corocromático (ou de coropletas) no que se representa a porcentaxe do produto interior bruto industrial que lle corresponde a cada provincia. A fonte dos datos correspóndelle ao INE e foi elaborado polo Instituto Xeográfico Nacional.

A figura 2 trátase dun espazo planificado: é unha imaxe dun polígono industrial no que o solo está especializado na produción industrial, fundamentalmente en actividades do sector secundario, aínda que tamén do terciario e neste caso do primario.

Están lonxe dos núcleos de poboación porque as actividades que se realizan poden ser molestas, por iso as vivendas están fóra dos límites do polígono.

Na imaxe aparecen espazos ocupados por grandes naves que se sitúan de xeito ordenado entorno ás vías de comunicación. Estas naves son de gran tamaño e presentan poucos espazos baleiros entre elas. Apréciase unha gran variedade de tamaños das naves: desde grandes dimensións como a de INDITEX a outras de menor tamaño.

As vías de comunicación son anchas, o que facilita a circulación de transporte pesado, e garanten a súa maniobrabilidade. Conta, ademais con un acceso ao porto exterior que lle permitiría a estas industrias usalo para recibir materias primas ou produtos elaborados.

Nesta paisaxe industrial aparecen mesturados outros usos do solo, como os agrícolas e gandeiros, así como servizos e espazos adicados a almacenaxe de materias primas e de fontes de enerxía.

c) Explique os factores de localización de dúas industrias do polígono de Sabón. (1,5 puntos)

INDITEX:

A industria téxtil e da confección está moi desenvolvida en Galicia, iniciouse nos anos oitenta e repartiuse por todo o territorio galego. Os factores que explican a implantación desta industria no polígono de Sabón son variados entre eles atópanse:

- A existencia de man de obra cualificada e que responde adecuadamente aos procesos técnicos desta industria.
- A formación do eixo Sabón-A Coruña.
- O doado acceso ás vías de comunicación: autovías, aeroporto, porto...
- A existencia dun capital empresarial importante.
- A decisión dos propios donos de instalarse neste polígono.
- Mercado accesible para os produtos elaborados
- A existencia de solo industrial.

JEVASO:

- A existencia de man de obra cualificada e que responde adecuadamente aos procesos técnicos desta industria.

- A formación do eixo Sabón-A Coruña
- O doado acceso ás vías de comunicación: autovías, aeroporto, porto...
- A existencia dun capital empresarial importante
- O mercado accesible para os produtos elaborados
- A existencia de solo industrial.
- As sinerxías que se establecen con outras industrias, neste caso con INDITEX

TALLER MECÁNICO:

- A formación do eixo Sabón-A Coruña
- O doado acceso ás vías de comunicación.
- A existencia dun capital empresarial importante.
- A gran cantidade de vehículos que circulan nestes espazos industriais.
- A necesidade de reparación .
- A existencia de solo industrial.
- Políticas de subvencións.

CARPINTERÍA DE ALUMINIO:

- A formación do eixo Sabón-A Coruña
- O doado acceso ás vías de comunicación e aos portos.
- A existencia dun capital empresarial importante.
- Proximidade das materias primas.
- Sinerxía coa industria da construción.
- Cercanía dos mercados.
- A existencia de solo industrial.
- Políticas de subvencións.

Para todos eles a investigación e o investimento en I+D+i, así como a proximidade da Universidade, etc.

d) Expoña razoadamente os problemas deste espazo (1,5 puntos)

Problemas de contaminación pola acumulación de residuos industriais na auga dos ríos e, neste caso, do mar, así como na atmosfera, e os refugallos propios de cada industria.

Gran densidade de tráfico que produce retrasos, accidentes, etc.

O elevado consumo de enerxía.

Gran movemento do persoal a horas punta de entrada e saída das fábricas.

Son espazos impersoais e que non permiten as relacións humanas, e en ocasións perigosos.

Dependen dunha variedade escasa de actividades e se hai crise vense moi afectados.

PREGUNTA 4. Análise de documento gráfico.

a) Relacione os seguintes ríos co número da súa administración hidráulica segundo o mapa da figura 3. (1 punto)

Bidasoa (3)
Guadiana (6)
Tiétar (5)
Llobregat (13)
Nalón (2)
Esla (4)
Segura (10)
Segre (12)
Turia (11)
Ulla (1)

b) Analice o tipo de documento da figura 4 e explique como se obtén o valor “k” e o valor “Mr”. (1 punto)

A figura 2 presenta un hidrograma, un gráfico que representa a variación do caudal da corrente dun río nun punto concreto (estación de aforo) en función do tempo (ano hidrolóxico). O caudal no eixe vertical e a escala temporal no horizontal. Este tipo de gráfico é útil para determinar as características medias do río (régime, alimentación, ...) e poder comparar uns ríos con outros.

O caudal pode representarse en números absolutos (m^3/s) ou, como no hidrograma da figura 2, mediante un número relativo denominado “coeficiente de caudal” que é a relación existente entre o caudal mensual e o caudal anual (tamén chamado módulo). Polo tanto o valor “k” ou coeficiente de caudal se obtén dividindo o caudal mensual entre o caudal anual ou módulo (neste caso 243,9).

O caudal relativo ou módulo relativo (Mr) se obtén multiplicando o coeficiente de caudal anual (m^3) por mil (un metro cúbico son mil litros) e dividíndoo pola superficie da conca do río (km^2). Neste caso: $(243,9 \times 1000) / 40.434 \rightarrow Mr = 6,03 \text{ l/s} / km^2$ (os valores medios están entre 5 e 15).

c) Identifique e xustifique o tipo de réxime fluvial representado na figura 4, así como as principais características dos ríos da súa vertente hidrográfica. (1,5 puntos).

O réxime fluvial do río representado na figura 4 é pluvial mediterráneo. Nestes ríos sempre aparece un mínimo moi marcado no verán, debido á práctica desaparición das choivas nesta época. No Ebro, que drena unha conca ampla con ríos moi diversos, este mínimo se suaviza grazas aos aportes dos afluentes procedentes da montaña. Aínda así o río presenta un importante coeficiente de irregularidade. Ao dividir o caudal mensual máis alto (febreiro) entre o caudal mensual máis baixo (agosto) obtemos un valor superior a 7 ($436/31 = 14,06$) que son propios dos ríos irregulares.

En comparación coa vertente atlántica, os ríos da vertente mediterránea son curtos, a excepción precisamente do Ebro, dada a proximidade do mar ás montañas en que nacen e á basculación da Meseta cara ao Oeste a partir do Sistema Ibérico. O seu réxime adoita ser moi irregular xa que en verán presentan importantes estiaxes (moi prolongados nos ríos máis meridionais) e no outono poden sufrir cheas catastróficas orixinadas por chuvias torrenciais. Como consecuencia, faise preciso construír neles encoros para regularizar o caudal e abastecer de auga a agricultura, a industria e os núcleos de poboación.

d) cite e explique brevemente os principais factores físicos e humanos que teñen influencia na distribución de augas e nos recursos hídricos do territorio español. (1,5 puntos)

A distribución de augas e os recursos hídricos do territorio español están condicionados polos seguintes factores físicos e humanos:

O **clima**, que desempeña un papel destacado, xa que a auga dos ríos, lagos e acuíferos procede das precipitacións. Debido a isto, existe un claro contraste entre a “España húmida”, de precipitacións suficientes, e a “España seca”, de acusada seca estival.

O **relevo** e a **topografía** inflúen notablemente na organización das cuncas hidrográficas, na capacidade erosiva dos ríos e na formación de lagos e acuíferos.

A **litoloxía**, é dicir, o tipo de rocha e as súas características, pode favorecer a escorrentía superficial (caso das arxilas impermeables) ou, polo contrario, facilitar a infiltración de auga e a formación de acuíferos (caso das calcarias).

A **vexetación** inflúe no equilibrio hídrico, xa que actúa como pantalla protectora fronte a radiación e diminúe na evaporación

O **ser humano** consume auga para o abastecemento e a rega e intenta compensar este gasto mediante a construción de obras regularizadoras, como encoros, transvasamentos, etc.